

Harlem då – Sverige nu?

Den afroamerikanske författaren, och vinnaren av två Pulitzerpris, **Colson Whitehead** har nu utkommit med sin fjärde roman på svenska, *Skurkmanifestet*. Man kan säga att det är en uppföljning, eller kanske förlängning, av hans förra roman [*Harlem Shuffle*](#) från 2021.

Bägge romanerna utspelar sig på Manhattan i New York och närmare bestämt i stadsdelen Harlem, och har sitt perspektiv utifrån de afroamerikaner som har levt där. Emedan den första romanen utspelar sig på 50- och 60-talet, så har *Skurkmanifestet* tagit klivet fram till det omvälvande 70-talet. En tid då den svarta medvetenheten och frihetskampen utvecklades genom Black Power-rörelsen och bildandet av bland annat de Svarta Pantrarna. Samtidigt som många levde kvar i ghettot med urusla förhållanden där kriminalitet och korruption frodades med spelhålor, knarkarkvartar och försäkringsbedrägerier i form av anlagda bränder och nedbrunna fastigheter. Man kan nästan säga att Harlem ständigt stod i lågor under en lång period.

Huvudpersonen Carney, som i förra boken lyckades göra en klassresa och nästan helt ta sig ifrån sitt levebröd som hälare och bygga upp en möbelaffär, blir även i denna roman indragen i ett antal skumraskaffärer, trots att han gjort allt för att hålla sig undan detta. För så är det lite i Harlem. Alla, både rika och fattiga och även de som har en ställning i samhället, bidrar på något sätt till att hålla systemet igång. Alla blir små eller stora skurkar som dras med i spelet vare sig de vill det eller inte. Alla är med och bildar ett slags skurkmanifest.

Boken är indelad i tre delar varav den första "Ringolevio" berättar om leken eller spelet med samma namn som alla i Harlem lekte som barn. En lek som kunde fortsätta i dagar och som fungerade ungefär som den lek jag själv lekte som barn och

som kallades för "burken". Utifrån denna lek beskriver författaren hur den illegala spelverksamheten fungerade och spännande historier kring dessa människor.

I den andra delen "Nefertiti T.N.T." får vi följa regissören Zippo och hans försök att spela in en film om den svarta superhjältinnan och hemliga agenten Nefertiti och de förvecklingar som uppstår i den undre världen, bland skurkarna, under filminspelningens gång. Naturligtvis blir Carney även inblandad här, då regissören väljer att använda hans möbelaffär för rekvisita.

I den sista och kanske mest spännande delen "Avslutarna" berättas om korrruptionen bland företag och politiker och hur dessa använder sig av avslutarna eller pyromanerna. De som gör de sista åtgärderna då redan utplundrade hus sätts i brand, för att sedan kunna mjölkas på försäkringspengar och andra bidrag för att bygga upp Harlem.

Genom hela boken får vi dessutom ta del av en mängd anekdoter om platser i Harlem och de människor som under tvåhundra år levt där. För det är ju under 1976 som USA firar sitt Bicentennial, sitt tvåhundraårsjubileum – självständighetsförklaringen skrevs under 1776. Ett firande som Carney cyniskt konstaterar är den vita befolkningens firande, och inte något att fira för en afroamerikan såsom han själv.

Själv kan jag inte låta bli att slås av likheten med den tid vi lever i Sverige idag med välfärdsbrott, gängkriminalitet och företagskorrruption.

Peter Roth

Skurkmanifestet

Colson Whitehead

Albert Bonniers förlag

Vi har tidigare recenserat Colson Whiteheads övriga romaner:

[Den underjordiska järnvägen](#)

[Nickelpojkarna](#)

[Harlem Shuffle](#)